

ὅσον φαντάζεται τις εἰς τὸν τόπον μας, ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναμιγνυομένων εἰς τὰ χρηματιστικά εἶνε εἰς ἄκρον πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ πληθυσμοῦ δυσανάλογος. Ἐδῶ ἡ τῶν κυβιστῶν δὲν εἶνε πλέον τάξις ἀλλ' ὁλομέλεια. Εἰς τόπον δὲ ὅπου ἐν γένει ἡ παραγωγικὴ ἐργασία, ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον εἶνε παρημελημένα, δυστύχημα εἶνε νὰ πλεονάζουν εἰς βαθμὸν τοιοῦτον ἀπ' ἐνὸς οἱ θεσιθῆραι, οἱ ἀνευ ἐργασίας φιλοδοξοῦντες νὰ ζήσωσιν ἐκ τοῦ κεντρικοῦ Ταμείου καὶ ἀπ' ἐτέρου οἱ χρυσοθῆραι, οἱ πωλοῦντες καὶ ἀγοράζοντες ἀέρα, φιλοδοξοῦντες νὰ κερδίσωσι τὴν διαφοράν καὶ ἀντὶ πάσης ἐργασίας περιμένοντες τὴν ἀνύψωσιν ἢ τὴν πτώσιν τῶν ἀξιών...

Οὕτω μελαγχολικαὶ σκέψεις με κατεῖχον ἐφ' ὅσον εὐρισκόμεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Χρηματιστηρίου. Βαθυρρῶν ἔπαυσα νὰ ψυχολογῶ ἐπὶ τῶν γύρω μου φυσιογνωμιῶν καὶ κινήσεων καὶ ἤρχισα νὰ θαυμάζω τοὺς ἀψηφούντας πᾶν ἀποτρόπαιον θέαμα, ὁσάκις δύνανται νὰ ἱκανοποιήσωσι τὴν ἐξὶν τῆς παρρηρήσεως καὶ τῆς μελέτης. Καὶ κατῆλθον ἐκεῖθεν μετ' ὀλίγον ὥς ἐκ χώρου ἀσφυκτικοῦ, σπεύδων νὰναπνεύσω ὀλίγον ἀέρα καὶ νὰ αἰσθανθῶ ὅτι ζῶ ὡς ἄνθρωπος.

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΦΛΩΡΙΑ¹

— Λοιπὸν ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ αὐτὴν τὴν τέχνην;

— Νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν ὅχι καὶ τόσο· κάθε τέχνη ἔχει καὶ τὸ κακὸ της.

— Μὴ σοῦ κρατοῦσαν τὰ κουβαλιστικά σου εἰς κάποια σπίτια;

— Πολὺ σπάνιαις φοραῖς· τ' ἄφινα κάποτε θεληματικῶς ἐκεῖ ὅπου ἔβλεπα νὰ μὴν ἔχουν ν' ἀγοράσουν μήτε τὸ ξερὸ ψωμί· ἀλλὰ ὀλίγον καιρὸν ἀφοῦ ἔπιασα αὐτὸ τὸ ἔργον μ' ἐκυρίευσε κατῆφεια καὶ θλίψις.

— Ἐντρεπόςουν τὸν κόσμον;

— Καθόλου· γιατί νὰ ἐντραπῶ; δὲν εἶναι ἐντροπὴ νὰ ζῇ ἄνθρωπος μετὰ τὸν κόπον τοῦ ὕστερα ἡμῶν πάντοτε καθαρά φορεμένος· ἡμῶν καὶ ἀγαπημένων μετὰ ὅλον τὸν κόσμον· μετ' ἔλεγαν «ὁ ἀρχοντικός νεροκουβάλας».

— Εἴχες εἰς τὸν νοῦν σου ἐκεῖνα τὰ τρία ὀνειράτα.

— Ὅχι, πατέρα· αὐτὰ εἶναι πράγματα θεϊκὰ καὶ ἂν θὰ ἔλθουν ἔρχονται μοναχὰ τοὺς. Ἡ λύπη μου ἦταν ἄλλη· αὐτὴ ἡ τέχνη μᾶς δίνει τὸ ἐλεύθερο νὰ πατοῦμε εἰς πολλὰ σπίτια, καὶ πτωχὰ καὶ πλούσια, καὶ νὰ βλέπουμε καὶ ν' ἀκούμε πολλὰ πράγματα ὅπου οἱ περισσότεροι δὲν βλέπουν καὶ δὲν ἀκοῦν.

— Καὶ αὐτὸ δὲν σ' εὐχαριστοῦσε, καὶ μένε! νὰ δικαιοδοῦς καθημερινῶς; ἐγὼ θὰ πλέροναι καὶ νὰ μαθαίνω ἀπ' ἐξω τὰ μυστικά τοῦ κόσμου.

— Ὅχι, πατέρα· αὐτὸ μ' ἐστενοχωροῦσε φο-

θερά, ἴσια ἴσια νὰ μαθαίνω κάποια πράγματα ξένα· ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦμε νὰ κάμουμε τὰ μάτια μας νὰ μὴ βλέπουν καὶ τ' αὐτιά μας νὰ μὴν ἀκοῦν.

— ὦ! καὶ μένε! μετὰ αὐτὸ τὸ ἰδίωμα ποῦ ἔχεις γιατί δὲν ἐπήγαγινε καλῆτερα δόκιμος εἰς κα- νένα μοναστήρι καὶ θὰ ἐγενόσουν γλῆγορα ἡγούμενος. Ἀλλὰ ν' ἀκούσω κ' ἐγὼ τί σ' ἐπείραζε.

— Δὲν ἤμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ πόσα εἶδα καὶ τί εἶδα εἰς διάφορα σπίτια· μοναχὰ σοῦ λέγω ὅτι ἐγνώρισα πῶς πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουν δύο τρόπους τῆς ζωῆς· ἄλλος ὁ τρόπος τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἄλλος ὁ τρόπος τοῦ δρόμου· μέσα εἰς τὸ σπίτι εἶναι διεστραμμένοι, ἄδικοι εἰς ταῖς γυναικίαις τοὺς καὶ εἰς τὰ παιδιὰ τοὺς, καὶ βλάσφημοι εἰς τοὺς ὑπηρέτας, καὶ ὅταν βγαίνουν ἐξω εἰς τὸν κόσμον γίνονται ἀγαθοί, ἔχουν πάντοτε εἰς τὰ χεῖλη τὴν ἀρετὴν, καὶ τὴν φιλάνθρωπίαν, δὲν λείπουν ἀπὸ καμμίαν ἀκολουθίαν τῆς ἐκκλησίας μας· μετὰ αὐτοὺς τοὺς τρόπους κακοτρῶνουν, καθὼς περνοῦν μετὰ ἥθος πλασμένο, νὰ τοὺς χαιρετᾷ, καὶ νὰ τοὺς προσκυνᾷ ὅλος ὁ κόσμος· εἰς τὸ σπίτι τοῦ καθε- νος φανερόνεται ὅτι εἶναι, καὶ ἐξω εἰς τὸν δρόμον παρουσιάζεται ὅτι δὲν εἶναι· αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ εἶναι πολλοί, φοροῦν ἐπὶ ζωῆς τοὺς μιὰ θωριαστὴ μάσκαρκα, βελμένην μετὰ τὴν τέχνην, ὥστε εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ὑποψιάσῃς ἀποκάτω της τὴν ἀσχημάδα καὶ τὰ σιχαμερὰ ζαρώματα. Ὑπάρχουν, ἀλήθεια, καὶ οἱ καλοὶ, καὶ εἶδα εἰς τὰ σπίτια τοὺς νὰ βασιλεύῃ ἡ καλὴ τάξις, ἡ καλοσύνη καὶ ἡ ἀγάπη, καθὼς εἰς τὸ σπίτι ἐκείνου τοῦ ἀγαπητοῦ μου Κυρίου· καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ὀλίγοι συμβαίνει νὰ ἔχουν τὸ σέβας τοῦ κόσμου.

— Τέτοια μοῦ ἔλεγε καὶ ὁ πρωτοπαπᾶς μας, εἶπεν ὁ γέρος, συμβαίνουν εἰς ταῖς μεγάλαις πολιτείαις· γιὰ μᾶς τοὺς ἐσχίταις εἶνε πολὺ δύσκολο νὰ φοροῦμε μάσκαρκα, νὰ κρυφθοῦμε ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον· ἂν δέρνουμε τὴν γυναῖκα μας ἢ τὴν θυγατέρα μας, ἀμέσως τὸ μαθαίνει ἡ γειτονία ὅλη, καὶ κατόπιν ὅλο τὸ χωριό καὶ ὕστερα αὐτὸ δὲν λογίζεται κακὸ· ὅλοι σχεδὸν δέρνουμε ταῖς γυναικίαις μας.

— Εὐρίσκονται—ἀπάντησε ὁ νέος—καὶ μέσα εἰς τὴν πολιτείαν βάρβαροι ἄνδρες ποὺ δέρνουν ταῖς γυναικίαις τοὺς· καὶ ἀκόμη ἀνδρογύναικα ποὺ δέρνουν τοὺς ἄνδρας τοὺς· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα μένει σκεπασμένο, ἢ ὀλίγοι τὸ ξεύρουν· καὶ κατόπιν τοὺς βλέπεις τὴν ἴδιαν ἡμέραν νὰ βγαίνουν μαζί εἰς τὸν περίπατον καὶ νὰ συνομιλοῦν ὡς ἀγαπημένα ἀνδρόγυνα.

*

Ἐσιώπησαν οἱ ὁδοιπόροι ὅταν εἶχαν φθάσῃ εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἀπὸ τὸ στένωμα ἔβγαιναν εἰς τὸν μεγάλον δρόμον· τὸ ἄλογο διὰ μιᾶς ὤρθωσε

τ' αὐτιά του, ἐφύσα μὲ τὰ ρουθούνια του ὀρθάνοικτα, ὡσάν νὰ ἐμυρίζετο κάτι εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἀπλώσε βιαστικώτερα τὸ πᾶτήμά του κοράκι ἐδιάβαιναν μὲ κραυγαῖς τὸ πλάτος τ' οὐρανοῦ, πουλιά μὲ γοργὸ πέταγμα ἔτρεχαν νὰ κουρνιαξοῦν ὅπου ἡμπεροῦσαν, εἰς ταῖς φράκταις, εἰς ταῖς κουφάλαις τῶν δένδρων, καὶ εἰς ταῖς τρύπαις τῶν βράχων, καὶ μακρόθεν ἀκούοντο βρονταῖς ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τ' οὐρανοῦ. Εἰς ἐκείνην τὴν ὥραν, ὅποιοι ἤθελε ἀνεβῆ ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ θὰ ἔβλεπε θέαμα μεγαλοπρεπές καὶ σπάνιο, (ὅλα, ὡς φαίνεται, ἔπρεπε νὰ ἦναι σπάνια καὶ παρὰδοξά εἰς ἐκεῖνο τὸ ἡμερόνυκτο, καὶ τὰ φυσικὰ φαινόμενα, καὶ τὰ μυστηριώδη.) Ἦταν μία ἀπὸ ταῖς δύο ἢ τρεῖς νυχτιαῖς τοῦ μηνός, ὅπου ἐνῶ βασιλεύει ὁ Ἥλιος σκάνεται τὸ Φεγγάρι ἀπὸ ἐκείνην τὴν κορυφὴν θὰ ἔβλεπες εἰς τὴν δύσιν τὸν ἥλιον ὡς μισοφέγγαρο εἰς τὴν ἀκρὴν τοῦ ἀγριοπελάγου κ' ἐπάνω του μαῦρὰ σύγνεφα ὡς νὰ τὸν ἐκαταπόντιζαν· εἰς τὴν ἀνατολήν, ἐπάνω ἀπὸ τ' ἀκροκεραύνια ὄρη, ἄλλα σύγνεφα, δύο τρία στρώματα, ὡς νὰ ἐσῆκοναν ἀγάλη ἀγάλη τὸ φεγγάρι κόκκινο καὶ ὑλοστρόγγυλο· εἰς τὸ βόρειον μέρος ἄλλα πού ἦσαν καθισμένα εἰς τὴν ἴσιαν γραμμὴν ἀνάμεσα εἰς ταῖς δύο κωνικαῖς ἀκραῖς ὅπου κáνουν δίκωρο τὸ βουνὸ τοῦ Παντοκράτορος· καὶ ὅλη ἐκεῖν' ἡ μαυράδα ἐσχίζετο ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀπὸ ἀστραπαῖς κ' ἐκουφροβροντοῦσε πέρα πέρα· εἰς ὀλίγην ὥραν ὅλα τὰ σύγνεφα, ὡσάν συνακουσμένα, ἀνέβαιναν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη καὶ συμμαζωμένα ἀπλώθηκαν εἰς ὅλον τὸν οὐράνιον θόλον, συγχρόνως ἀστραποπέλεκκα ἐκατρακυλοῦσαν μὲ ἀπέραντον κρότον καὶ τὰ περισσότερα ἐσθύνοντο, ἄλλα μέσα εἰς τὸν κόλπον, ἄλλα εἰς τὸ μέγα πέλαγος.

Ἐκεῖνοι εὐρίσκοντο εἰς τὸν μεγάλον δρόμον ὅταν ἄνεμοι σφοδροὶ πανταχόθεν ἐφυσῶσαν, ἐσῆκοναν τὴν σκόνην καὶ τὰ ξερὰ φύλλα, τὰ ἐστριφογύριζαν, κ' ἔκαναν νὰ τριζόκοποῦν τὰ δυνάτωτερα δένδρα· ὕστερα, ὅταν ὀλιγόστευσεν ὁ ἄνεμος, ἀκολούθησε βροχὴ καὶ μὲ αὐτὴν χλαζὶ πυκνὸ, μὲ κλονιὰ χοντρά σάν λεφτοκάρυα. Τότε ὁ Ἀντώνιος ἐπέζευσε καὶ εἶπε τοῦ νέου·

— Παιδί μου, ἐδῶ σιμὰ γνωρίζω ἓνα σπήλαιον· ἄς καταφύγουμε αὐτοῦ· τοῦτο τὸ καθοῦρι, ὠρμένα, δὲν θὰ παύσῃ γλήγορα· μοῦ ἐπιᾶσθ' ἡ καρδιά καὶ δὲν στέκομαι 'ς τὰ πόδια μου.

Καὶ τ' ἄλογο μοναχό του ἔγυρε ἀπὸ τὸν δρόμον μέσα εἰς ἓνα μονοπάτι, καὶ 'ς ὀλίγο ἐστάθηκε ἐμπρὸς εἰς τὸ σπήλαιον, ἀλλὰ ἔτυχε τὸ στόμα νὰ ἦναι φραγμένο· εἶχε τὸ σπήλαιον μίαν μεγάλην ἀγριοσυκιὰ εἰς τὸ πλάγι του, κ' ἐκεῖν' ἡ ἀνεμοταραχὴ προτώρα τὴν εἶχε μισοξεριζώσῃ· τὸ δένδρον δὲν ἔπεσε, ἀλλὰ καθὼς ἔγυρε, ὡσάν νὰ ἦταν ἐμφυχο πλάσμα, ἀντιστυλώθη μ' ἓναν του κλόνον εἰς τὸ χῶμα, εἰς τρόπον ὅπου ὁ κορμὸς

τῆς συκιᾶς καὶ ὁ κλόνος ἐσχημάτιζαν πλατὺ διχάλι ἐμπρὸς εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ μὲ τὰ φουντωτά τους λιανόκλαδα ἐκλειοῦσαν τὸ ἔμπασμα· ὁ καιρὸς ἀγρίευε κ' ἐκόντευε νὰ νυκτώσῃ· ὁ νέος ἔσυρε ἀπὸ τὸ ζωνάρι του μίαν κοφτερὴν μάχαιραν ὅπου ἐφοροῦσε, ἔκοψε κ' ἐπέταξε πέρα τὰ λιανόκλαδα, καὶ ἀμέσως ἐμπήκην ἐλεύθερα καὶ τὸ ἄλογο κατόπι τους.

Εἰς τὰ μέρη μας ἡ ἀνεμοζάλαις, ὅσο μεγαλύτεραις καὶ ἂν εἴναι, ὅχι μόνον δὲν μάς τρομάζουν ἀλλὰ πολλαῖς φορὰς μάς εὐχαριστοῦν· ξέυρομεν ὅτι εἶναι περαστικαῖς, ὅτι ζωογονοῦν τὴν γῆν καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα καὶ δὲν προξενοῦν κατὰστροφάς, καθὼς συμβαίνει εἰς ἄλλα μέρη ἀπὸ πλημμύραις καὶ ἀπὸ ξεχειλίσματα μεγάλων ποταμῶν. Ἀλλὰ ἡ φοβερὴ νεροποντιὰ ἐκείνης τῆς νυκτὸς διὰ τὸν Ἀντώνιον εἶχε ὅλον τὸν τρόπον ἐξολοθρευτικοῦ καταρράκτου· αὐτὴ τοῦ ἔκοβε ξάφνου τὸν δρόμον πρὸς τὴν εὐτυχίαν, εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου ἐκόντευε νὰ τὴν ἀπολαύσῃ· κ' ἐνῶ τὸ ἐσυλλογίζετο ἄρχισε νὰ πιστεύσῃ πῶς ἀπὸ τὴν περασμένην νύκτα μόνος ὁ Πειρασμὸς τοῦ τὰ εἶχε ὀργανίσῃ ὅλα, κατὰ θεῖαν παραχώρησιν, γιὰ νὰ πληρώσῃ ταῖς ἀμαρτίαις του· καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς στοχασμούς, ἅμα ἐμπήκε εἰς τὸ σπήλαιον, ἔζαψε χάμω, ἄρχισε νὰ δέρνεται καὶ νὰ κλαίῃ, τόσο πού ἐφαίνετο πῶς τὸ λυγικεῖο θὰ τὸν πνίξῃ.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΥΛΛΑΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΠΕΝΑΝ

Ὁ Ἑρνέστος Πενάν ἦτο Βρετανὸς τὴν καταγωγὴν. Ἐγεννήθη ἐν Τρεγιεὶ τῆς Βρετάνης, τῆς «ἀπωτάτης ταύτης ἀδελφῆς τῆς Ἑλλάδος», ὡς τὴν ὀνομάζει ὁ μέγας συγγραφεύς, ὁ βίος του δὲ καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ ἔργου του ὑπῆρξαν ἡ ἐπισημοτέρα ἐπιθεδαίωσις τῆς περιήμου θεωρίας τοῦ Ταῖν περὶ τοῦ milieu καὶ τῶν κληρονομικῶν ἐπιδράσεων ἐν τῇ φιλολογίᾳ. Ὅταν εἰς μικρὸν τι ξενοδοχεῖον τῶν Παρισίων συνήρχοντο ἀπαξ τοῦ ἔτους οἱ παροικοῦντες Βρετανοὶ διὰ νὰ ἐορτάσουν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πενάν, τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀπουσίας γενεθλίου καὶ οἱ νέοι ἐψάλλαν περίξ του τὰς βρετανικὰς παραδόσεις, οἱ μεγάλοι γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ του ἐξῆστραπτον, τὸ θέαμα δ' ἐκείνο συγγραφῶς τοιαύτης φήμης, τὸν ὁποῖον ἐφαίνετο ὅτι τόσον ἠῦφραινεν ἡ ἐορτὴ καὶ ὅστις τόσον ἀπλοῦς ἐδεικνύετο πρὸς τοὺς συμπολίτας του, τοὺς περιστοιχίζοντας αὐτὸν διὰ τῆς εὐλαβοῦς συμπαινεῖας τῶν, ἐνέπνεε κατ' ἐξοχὴν αἰσθήματα γαλήνης καὶ συγκινήσεως. Ἐνόμιζε τις ὅτι ὁ μέγας συγγραφεὺς πρὸ μικροῦ εἶχεν ἐγκαταλίπει τὴν γενεθλίον πόλιν του, «τὴν παλαιὰν σκοτεινὴν πόλιν, τὴν ὅποιαν πιέζει τυραννικῶς ὁ καθεδρικός ναὸς τῆς, ἀλλ' ὅπου αἰσθάνεται τις ζωντανὴν τὴν διαμαρτύ-